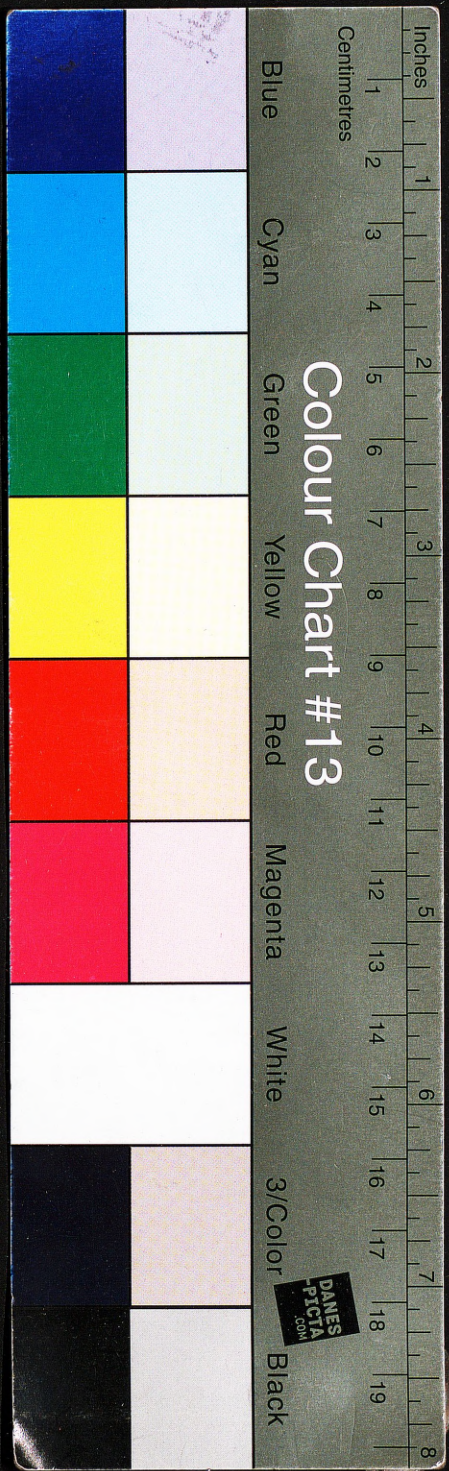
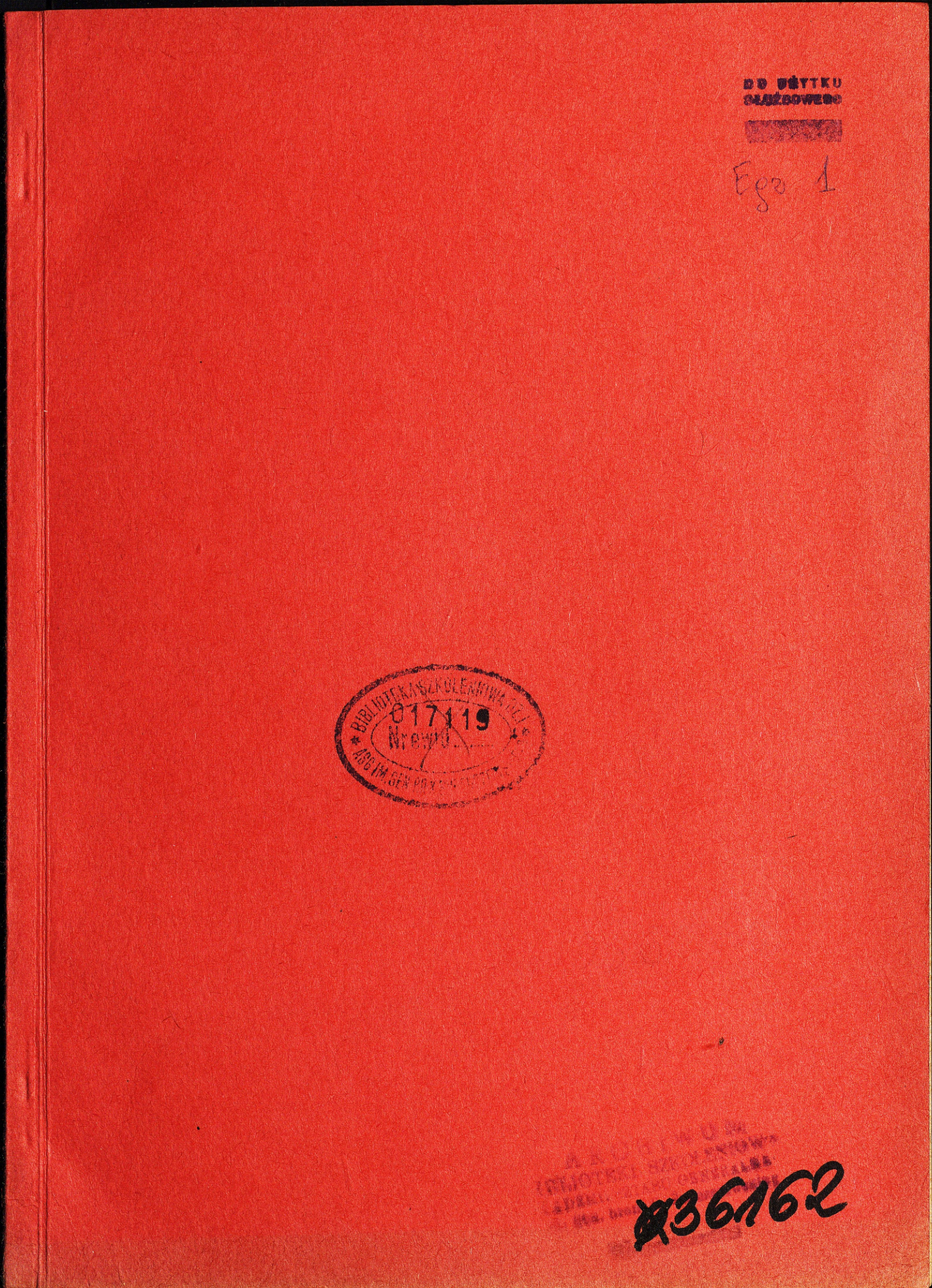
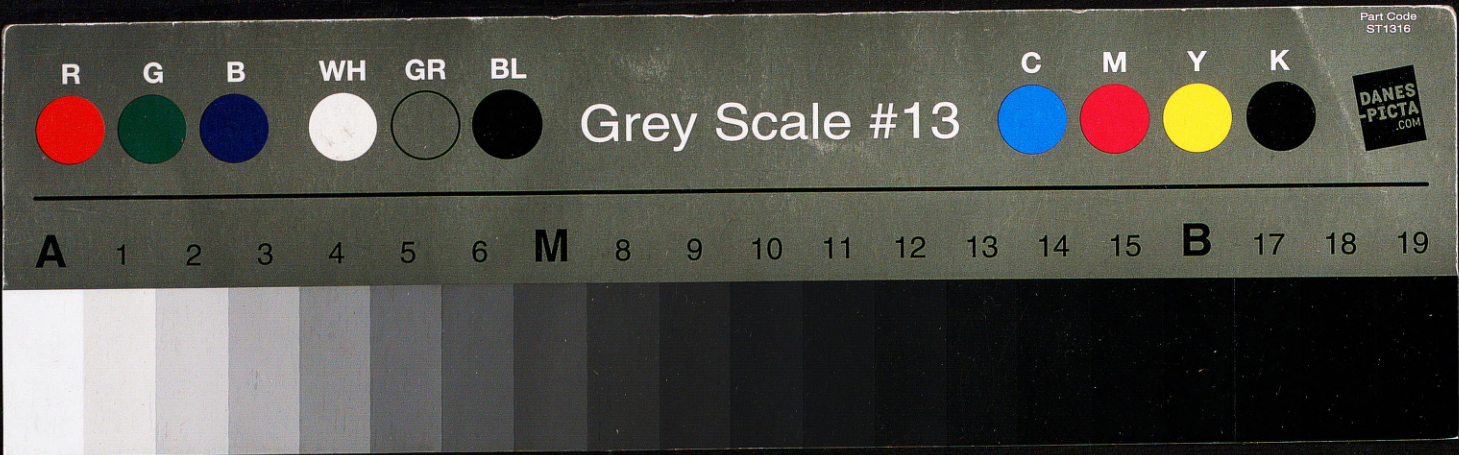

DO UŻYTKU
SLUZBOWEGO

Egz 1

BIBLIOTEKA SZKOŁY GŁÓWNEJ
WARSZAWA
UL. DŁUGA 15
00-009 WARSZAWA

36162

SŁUŻBOWO

T. J. R. E.
Egz. Nr... 1O M Ó W I E N I E

ćwiczenia mobilizacyjnego, przeprowadzonego z Kursami
Wojsk Lądowych w dniach 16-18.1970 r.

W ramach ćwiczenia na temat: "Planowanie i kierowanie
obroną obszaru OW i Układu terytorialnego" zostało przeprowadzo-
ne wieloszczeblowe ćwiczenie dowódczo-sztabowe na mapach na temat:
"Planowanie i kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk okręgu"

W ćwiczeniu tym wystąpiły ogniwa mobilizacyjne wszystkie
szczebli dowodzenia od OW do pułku i PSZW.

Przed ćwiczeniem postawiliśmy następujące cele:

1. Uczyć i doskonalić słuchaczy w zakresie organizacji i planowa-
nia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk na szczeblach OW-ZT-Od-
dział.
2. Uczyć i doskonalić słuchaczy w zakresie organizacji i planowa-
nia mobilizacyjnego uzupełnienia wojsk na szczeblach OW-WSZW-
PSZW.
3. Uczyć i doskonalić słuchaczy w zakresie planowania materiałowo
technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk
na szczeblach OW-ZT-Oddział.
4. Dać praktykę słuchaczom w wykonywaniu funkcji dowódczo-sztabowy
w zakresie organizacji i planowania mobilizacji wojsk oraz kie-
rowaniu jej przebiegiem w warunkach wojny.

Ponadto założeniem kierownictwa ćwiczenia było:

- praktyczne zapoznanie słuchaczy z problematyką mobilizacyjną,
stanowiącą istotę osiągnięcia pełnej gotowości bojowej wojsk;
- zapoznać słuchaczy z mechanizmami mobilizacji, występującymi
zarówno w pionie militarnym, jak i innych resortach gospodarki
narodowej;
- zapoznanie z zależnościami i funkcjami pracy różnych szczebli
dowodzenia wojsk operacyjnych i terenowych sztabów wojskowych
w procesie planowania i kierowania mobilizacją;
- wreszcie, zapoznanie słuchaczy z ogromem pracy związanej z

BIBLIOTEKA SZKOŁENIOWA
SZTABU GŁÓWNEGO
436162

organizacją i planowaniem mobilizacji, jako procesem ciągłym, trwającym przez cały okres pokojowy, aż do momentu rozpoczęcia i zakończenia rzeczywistej mobilizacji.

Należy stwierdzić, że nie zależnie od stosunkowo słabego przygotowania teoretycznego i praktycznego słuchaczy - zakładane cele i założenia kierownictwa ćwiczenia - zostały zrealizowane w pełni.

Możliwe to było dzięki poważnemu potraktowaniu przez Sztaby wszystkich szczebli dowodzenia problematyki mobilizacyjnej, jak również ofiarnej pracy wszystkich oficerów, biorących udział w ćwiczeniu.

Ze względu na skrócony okres ćwiczenia, /nie było okresu przygotowawczego, jak pierwotnie zakładano - przeznaczonego na planowanie mobilizacyjne/, zaistniała konieczność w ciągu 3 dni opracować plany mobilizacyjne na wszystkich szczeblach dowodzenia i zrealizować zadania w zakresie kierowania procesem mobilizacyjnym. Wiadomo, że w ciągu 3 dni nawet najbardziej wyspecjalizowane i doświadczone sztaby, nie są w stanie wykonać wszystkich zadań w zakresie organizacji i planowania mobilizacji na szczeblach: OW-ZT, WSzW, oddział i PSzW.

W tych warunkach, z konieczności musielibyśmy zwrócić uwagę na zasadniczą tylko problematykę, pomijając szereg drugorzędnych spraw, mających jednak ważne znaczenie w mechanizmie mobilizacyjnym. Również kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk musielibyśmy ograniczyć do jednej sytuacji i na zakończenie do pokazania końcowej fazy mob. rozwinięcia wojsk.

Nie mniej jednak, w/g oceny kierownictwa ćwiczenia, wszyscy uczestnicy ćwiczenia, a w szczególności pionu mobilizacyjnego mieli możliwość poznać problematykę mobilizacyjną od strony teoretycznej i praktycznej oraz zdobyć określony stopień doświadczenia w tej dziedzinie. Dla słuchaczy I i II Kursów będzie to stanowiło istotną podstawę do dalszego zgłębiania i poznawania tego przedmiotu, a dla słuchaczy III Kursu - podstawę do pracy dowódczo sztabowej w wojskach.

X X X X

Mobilizacja jest częścią składową nauki wojennej i sztuki operacyjnej.

Plany operacyjno-strategiczne armii wszystkich państw współczesnych oparte są w zasadzie na planach mobilizacyjnych.

Plany mobilizacyjne i mobilizacyjne rozwinięcie wojsk stanowią integralną całość problematyki operacyjno-strategicznego planowania i rozwinięcia sił zbrojnych. Można użyć stwierdzenia, że mobilizacja stanowi najbardziej istotną formę materialnego zabezpieczenia operacyjno-strategicznego rozwinięcia sił zbrojnych.

Ważność problematyki mobilizacyjnej wynika z faktu, iż żadne, nawet najbardziej rozwinięte pod względem ekonomicznym państwo nie jest w stanie utrzymywać w czasie pokoju w pełni rozwiniętej armii, będącej w gotowości do realizacji zadań operacyjno-strategicznych.

Stąd też wypływa konieczność aby kadra dowódczo-sztabowa naszych sił zbrojnych była należycie przygotowana pod względem teoretycznym i praktycznym do rozwiązywania skomplikowanej problematyki mobilizacyjnej oraz posiadał-a opanowaną sztukę kierowania jej przebiegiem.

Wyrazem praktycznym realizacji powyższej tezy było przeprowadzone po raz pierwszy w ASG ćwiczenie mobilizacyjne na tak szeroką skalę. Tego rodzaju ćwiczenia, niewątpliwie będą kontynuowane w latach następnych.

x x x x

Czas nie pozwala na szczegółowe omówienie przebiegu ćwiczenia i ocenę pracy poszczególnych ogniw pionu mobilizacyjnego. Z konieczności więc ograniczę się do podkreślenia niektórych tylko ważniejszych momentów, istotnych zarówno dla okresu planowania, jak i kierowania mobilizacją na tle przeprowadzonego ćwiczenia.

Okres planowania:

1. Prawidłowe planowanie mobilizacyjne- możliwe jest tylko wówczas kiedy kadra dowódczo-sztabowa, a szczególnie kadra pionu mob. posiada dobrze opanowane zagadnienia teoretyczne oraz doskonale zna zakres zadań i kompetencji poszczególnych szczebli planujących, tak w pionie operacyjnym /OW-ZT-oddział/, jak i w pionie terenowych sztabów wojskowych /OW-WSzW_PSzW/.

W pierwszym okresie ćwiczenia, szczególnie w pierwszym dniu, słuchacze mając duże luki w znajomości teoretycznych zasad mob. - natrafiali na duże trudności w pracy.

Dlatego też organizacja pracy w większości sztabów oraz kierownictwo ze strony przełożonych ćwiczących sztabów - nie stały na wymaganym poziomie.

Już w drugim dniu, przy wydatnej pomocy rozjemców i kierownictwa ćwiczenia, kiedy oficerowie zapoznani zostali z zasadami i metodami pracy w zakresie planowania - sytuacja znacznie się poprawiła. Sztaby ćwiczące okrzepły organizacyjnie i rozpoczęły pracować bardziej operatywnie, ze znajomością problematyki, którą należało rozwiązywać. Jako pozytywny moment tego okresu należy podkreślić, że wszystkie ogniwa pionu mob. pracowały z każdą godziną lepiej i pewniej, co cechowało je do końca ćwiczenia - Z-ca Szefa Sztabu POW d/s Mob. przy pomocy Oddziału VI stopniowo i w coraz większym zakresie spełniał rolę kierowniczą. Podobnie było i na niższych szczeblach dowodzenia.

2. Problem uzgadniania i współpracy pomiędzy sztabami oddziałów i PSzW odgrywa bardzo istotną rolę w planowaniu uzupełnienia mobilizowanych jednostek zarówno żołnierzami rezerwy, jak i pojazdami samochodowymi /maszynami inżynieryjnymi/. Te najniższe szczeble planowania mobilizacyjnego w zasadzie decydują o należyтым uzupełnieniu mobilizacyjnym jednostek i o sprawnym przebiegu mobilizacji.

Dlatego należyta współpraca tych sztabów /oddziału i PSzW/, ich operatywność, wzajemne zrozumienie zadań na nich ciążących i inicjatywa - stwarza najlepsze przesłanki dla osiągnięcia w krótkim czasie pełnej gotowości bojowej mobilizowanych jednostek.

Oddział, po otrzymaniu zadań mob. nie może oczekiwać na dalsze wytyczne i dane sztabu przełożonego - wspólnie z PSzW musi rozstrzygać wszystkie zagadnienia dotyczące mobilizacyjnego uzupełnienia.

Szczegółowe naliczania na szczeblach wyższych hamują proces pracy na niższych szczeblach dowodzenia.

Obecnie przechodzimy na planowanie oddelne w tym zakresie, natomiast sztaby przełożone będą jedynie interweniowały w wypadkach stwierdzenia trudności w terytorialnym uzupełnieniu danej jednostki. W związku z tym pełne dane dotyczące uzupełniania sztabów wyższe będą posiadały w terminach późniejszych, na podstawie meldunków oddziałów, ZT, PSzW i WSzW.

Jest to słuszną zasadą i należy ją w praktyce przestrzegać.

W ćwiczeniu tej zasady w pełni nie stosowano, początkowo niektóre sztaby wyczekiwały rozwiązań odgórnych.

3. Zagadnienie przyjęcia, rozdziału żołnierzy rezerwy i sformowania pododdziałów w/g właściwych SW i funkcji stanowi jeden z najbardziej skomplikowanych i trudnych momentów mobilizacji.

Na podstawie własnego doświadczenia muszę podkreślić, że jeżeli ten problem zostanie właściwie zorganizowany, to mobilizacja oddziału przebiegać będzie harmonijnie i sprawnie. Problem ten polega w zasadzie na tym, aby wszystkie elementy mobilizacyjne wraz z kierownictwem /dowództwem/ wykonywały swoje zadania szybko, i sprawnie, zapewniając tym samym zorganizowaną płynność ruchu mas ludzkich od momentu ich przybycia do koszar aż do batalionu, kompanii i drużyny w rejonie mobilizacji. Przy czym, w efekcie tego płynnego ruchu powinny być formowane wszystkie jednocześnie pododdziały, bez najmniejszych zahamowań.

W tym celu w coraz szerszym zakresie stosowana jest mała mechanizacja czynności związanych z przyjmowaniem i rozdzielaniem na poszczególne pododdziały - żołnierzy rezerwy oraz ich ewidencją.

Dla zapewnienia należytej organizacji tego procesu niezbędne jest posiadanie w jednostkach mobilizujących:

- aktualnych wykazów żołnierzy rezerwy, będących na przydziałach mobilizacyjnych;
- prostej i przejrzystej dokumentacji Punktu Kontrolno-informacyjnego;
- należycie przygotowanych i przeszkolonych oficerów i podoficerów /szeregowców/, stanowiących Punkt Kontrolno-informacyjny;
- właściwie wybranego, wyposażonego i zorganizowanego Punktu Kontrolno-informacyjnego tak w koszarach, jak i w terenie;
- właściwie zorganizowanej pracy w grupach organizacyjno-mobilizacyjnych /pododdziałach mobilizujących/ w zakresie:
odbierania żołnierzy z Punktu Kontrolno-informacyjnego, przeprowadzenia /przewożenia/ ich do grup /pododdziałów/, mundurowania, wyposażenia w broń i ekwipunek oraz szybkiego włączenia ich do poszczególnych pododdziałów.

Problem ten nie był pominięty przez Sztaby pułków. Jedne ogólnikowe plany w tym zakresie, jakie w większości sztabów zostały opracowane - nie mogły gwarantować w pełni sprawnego przebiegu mobilizacji.

W przyszłości na tego rodzaju ćwiczeniach i na ćwiczeniach grupowych należy poświęcić więcej uwagi temu zagadnieniu.

4. Organizacja i kierowanie akcją kurierską należy do RN. Nie mniej jednak za proces powołania i dostarczenia do jednostek żołnierzy rezerwy odpowiadają PSZW i WSZW. Dlatego też sprawa akcji kurierskiej nie może być obojętną dla PSZW.

PSZW musi sprawować bezwzględnie nadzór nad całokształtem organizacji tej akcji oraz wymagać aby:

- w określonych terminach /po przekazaniu do RN sygnałów/ w każdej porze doby akcje kurierskie zostały zorganizowane;
- ich skład osobowy i zabezpieczenie w pojazdy samochodowe i inne odpowiadały ilościom powoływanych żołnierzy rezerwy, oraz warunkom rozmieszczenia tych żołnierzy w terenie;
- kalkulacje czasu dostarczenia kart powołania żołnierzom rezerwy były z jednej strony jak najkrótsze, a z drugiej - realne;
- RN we właściwym czasie meldowały o przebiegu doręczania żołnierzom rezerwy kart powołania itp.

Należy podkreślić, że to zagadnienie opracowane zostało dość powierzchownie, bez głębszej analizy. Większość ćwiczących sztabów zbyt pochopnie określała czasowe możliwości dodatkowych powołań żołnierzy rezerwy, nie uwzględniając przy tym podstawowych czynności PSZW i kurierów, jak również możliwości komunikacyjnych od miejsc zamieszkania żołnierzy rezerwy do poszczególnych miejsc dyslokacji jednostek. W zasadzie nie uwzględniano też warunków dojazdu /dojścia/ żołnierzy rezerwy, wynikających z działalności dywersyjnej przeciwnika.

Przy określaniu czasu przybycia żołnierzy rezerwy do jednostek należy uwzględniać wszystkie aspekty tego procesu zarówno w czasie, jak i przestrzeni nie pomijając konkretnych warunków operacyjnych na danym obszarze.

5. Mobilizacyjny rzut alarmowy wydziela się z całości mobilizacyjnego uzupełnienia w celu stworzenia sprzyjających warunków do rozpoczęcia i rozwinięcia procesu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek. Skład osobowy takiego rzutu zależny jest od stopnia skadrowania jednostki oraz niezbędnych jej potrzeb w zakresie realizacji zadań mobilizacyjnych.

Do rzutu alarmowego wydziela się przede wszystkim specjalistów do obsługi i eksploatacji sprzętu bojowego i technicznego oraz żołnierzy rezerwy, niezbędnych do wykonywania innych zadań, jak załadowanie środków materiałowo-technicznych, ochrona rejonu mobilizacyjnego, organizacja punktów mundurowania i uzbrajania żołnierzy rezerwy itp. Ogólnie można określić, że żołnierze rzutu alarmowego stanowią przede wszystkim różnych niezbędnych funkcyjnych, powołanych na uzupełnienie grup organizacyjno-mobilizacyjnych, które mają zadanie przeprowadzić mobilizację określonych pododdziałów. Praktycznie rzut alarmowy, w zależności od stopnia skadrowania jednostki może wynosić około 30 % wojennego stanu osobowego jednostki. Zwiększenie jego byłoby niecelowe ze względu na trudności szybkiego jego powołania.

Należy jednak pamiętać, że przy pomocy rzutu alarmowego nie można w zasadzie uzupełnić skadrowaną jednostkę, a w związku z tym niedopuszczalne jest aby po wcieleniu rzutu alarmowego do jednostek skadrowanych w około 60 %, jednostki te były traktowane jako w pełni zdolne do wykonywania zadań bojowych. Tak właśnie dowództwo POW nakazało przegrupować olsztyńską DZ w kierunku zachodnim, kiedy zaledwie powołała ona rzut alarmowy. Był to oczywisty błąd, wynikły na skutek braku współpracy pionu organizacyjnego z pionem mobilizacyjnym. Tego rodzaju błędy w warunkach rzeczywistych mogłyby spowodować poważne następstwa, gdyż uzupełnienie DZ w toku jej ciągłego ruchu - jest rzeczą nieosiągalną. Wspomniana DZ /nieuzupełniona/ została przegrupowana z województwa olsztyńskiego na zachód od Bydgoszczy i dopiero na interwencję kierownictwa ćwiczenia Dtwo POW stwierdziło fakt, iż przegrupowywana jest DZ o minimalnej gotowości bojowej.

6. Rejony alarmowe i mobilizacyjne.

W czasie ćwiczenia stwierdzono pewne niezrozumienie. Rejon alarmowy jest równocześnie rejonem mobilizacji jeśli oddalony jest on nie dalej jak 15 km od stałego miejsca zakwaterowania jednostki z tym, że rejon mobilizacji posiada wielkość zabezpieczający pododdziały jednostki przed skutkami klasycznej broni. Natomiast rejon alarmowy powinien zabezpieczać pododdziały przed skutkami broni jądrowej. Praktycznie rejon mobilizacji znajduje się w części rejonu alarmowego, położonej najbliższej stałego miejsca zakwaterowania jednostki.

Jeżeli natomiast rejon alarmowy znajduje się powyżej

15 km od stałego miejsca zakwaterowania, to rejon mobilizacji wyznacza się pomiędzy rejonem alarmowym, a stałym miejscem zakwaterowania jednostki.

7. Informacja wewnątrz sztabów i pomiędzy sztabami przełożonymi i podległymi.

Problem informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami i pomiędzy sztabami przełożonymi i podległymi ma duże znaczenie zarówno w okresie planowania, jak i kierowania mobilizacją. Znaczenie tej informacji wzrasta szczególnie obecnie, kiedy przechodzimy do planowania mobilizacyjnego na szczeblu ZT i oddziału w ramach jednolitego planu osiągania wyższych stanów gotowości bojowej. W tych warunkach zagadnienia mobilizacyjne stanowią integralną część jednolitego planu ZT /oddziału/ wszystkich przedsięwzięć, mających na celu zapewnienie pełnej zdolności bojowej mobilizujących i mobilizowanych ZT i jednostek.

Należy podkreślić, że zagadnienia mobilizacyjne, w zależności od stopnia skadrowania jednostek, będą w mniejszym lub większym zakresie rzutowały na proces osiągania gotowości /zdolności/ bojowej danego ZT /oddziału/. Np. w jednostkach skadrowanych, problematyka mobilizacyjna będzie decydującym elementem, zapewniającym osiągnięcie przez nie gotowości bojowej. Natomiast w jednostkach rozwiniętych, wymagających nieznacznego uzupełnienia mobilizacyjnego, na pierwszy plan wysuwają się zagadnienia natury organizacyjno-alarmowej i te zagadnienia będą decydowały o osiągnięciu przez te jednostki gotowości bojowej.

Również na wyższych szczeblach dowodzenia, planowanie mobilizacyjne jest realizowane przez wszystkie komórki dowództwa i sztabu pod kierownictwem Szefa Sztabu, dzięki czemu zapewniona jest ścisła współpraca zainteresowanych Szefów /komórek/ i informacja wewnętrzna w zakresie zadań mobilizacyjnych i sposobu ich wykonania.

W ćwiczeniu odczuwało się stosunkowo małe zainteresowanie Dowódcy i Szefa Sztabu OW problematyką mobilizacyjną. Ograniczało się ono do oficjalnie składanych meldunków na ogólnych odprawach dowództwa i Sztabu. Plany mobilizacyjne opracowuje się przez długi okres czasu i ciągle doskonalili je. Realizowane natomiast są zaledwie w ciągu kilku dni /przynajmniej w odniesieniu do ważniejszych jednostek/. Po uruchomieniu ich nie ma w zasadzie możliwości dokonywania korekt i zmian. Dlatego też muszą one być precyzyjnie i gruntownie przemyślane i rozpraco-

wane, a następnie sprawdzone poprzez treningi, ćwiczenia mobilizacyjne i próbną mobilizację. Z tych względów wzajemna znajomość zadań mobilizacyjnych przez poszczególne komórki dowództwa i sztabu oraz wymiana informacji w toku planowania i doskonalenia tych planów w okresie pokoju ma wyjątkowo duże znaczenie. Systematyczna wymiana informacji zapewnia należyłą koordynację różnorodnych przedsięwzięć mobilizacyjnych realizowanych przez wszystkie szczeble dowodzenia i ich poszczególne komórki.

9. Meldowanie planów mobilizacyjnych.

Stwierdza się, że znaczna część słuchaczy ma trudności w referowaniu problematyki/planów/mobilizacyjnych. W meldunkach tych często nie poruszano najbardziej istotnych problemów dotyczących głównych założeń i koncepcji mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk. Natomiast przedstawiano przeważnie zagadnienia statystyczne, które są również ważne, lecz nie z punktu widzenia dowódcy. Trudności te wpływały ze względu na brak doświadczenia w tym zakresie.

W przyszłości, w toku ćwiczeń grupowych trzeba będzie zwrócić większą uwagę na przygotowanie oficerów również i w tym zakresie. Absolwent ASG powinien umieć zreferować stan przygotowania jednostki pod względem mobilizacyjnym.

Kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk.

W przeprowadzonym ćwiczeniu założyliśmy wariant rozpoczęcia mobilizacji po wprowadzeniu stanu bezpośredniego zagrożenia państwa i pełnej gotowości bojowej sił zbrojnych.

Warunki te stworzyły niewątpliwie duże trudności, ze względu na konieczność realizacji wszystkich przedsięwzięć mobilizacyjnych zarówno okresu podwyższonej gotowości bojowej, jak i stanu bezpośredniego zagrożenia państwa.

Wariant taki mobilizacji wynikał z koncepcji ćwiczenia operacyjnego i być może nie należy absolutnie wykluczyć możliwości niespodziewanego uderzenia przeciwnika na NRD, bądź na wszystkie inne państwa socjalistyczne.

Jednak, wydaje się, że pełnego zaskoczenia nie powinno być. Chodzi o to, że we współczesnych warunkach, wszelkie przedsięwzięcia przeciwnika, odbiegające od normalnych - będą natychmiast ustalone przez wywiad państw socjalistycznych. Należy więc liczyć, że nie uda się przeciwnikowi uzyskać przynajmniej w pełni, momentu zaskoczenia. Równolegle z jego przedsięwzięciami natury polityczno

i gospodarczo- militarnej, będziemy również realizować swoje zadania w zakresie stopniowego podwyższania gotowości bojowej sił zbrojnych oraz przygotowania państwa do odparcia uderzenia.

W realizacji zadań mobilizacyjnych istnieje konieczność wyprzedzania przeciwnika po to, aby uzyskać nad nim przewagę sił. Równocześnie należy przy tym unikać prowokowania przeciwnika. W tym celu istnieje konieczność prowadzenia maskowania mobilizacji i przez organizację i prowadzenie ćwiczeń mobilizacyjnych, mobilizacyjno-taktycznych itp. Jest to problem w zasadzie otwarty i wymaga gruntownych studiów i opracowania.

Musimy sobie zdawać sprawę z faktu, że rozpoczęcie i przeprowadzenie mobilizacji po rozpoczęciu wojny - naraża ją na niepowodzenie, chyba, że wojna rozpocznie się bez użycia broni termojądrowej. Nie możemy przecież dopuścić aby mobilizacja naszych sił zbrojnych stała pod znakiem zapytania. Dlatego też w zasadzie większość sił powinna być rozwinięta i uzyskać pełną gotowość bojową w warunkach stopniowego osiągania gotowości bojowej, w miarę jak przeciwnik będzie rozwijał swoje siły z tym, że powinniśmy dążyć do wyprzedzenia jego w tej dziedzinie.

Z przedstawionych powyżej względów, w procesie nauczania będziemy raczej stosować zasadę narastania konfliktowych sytuacji i stopniowego osiągania gotowości bojowej, niewykluczając przy tym w sposób absolutny możliwości określonego stopnia zaskoczenia.

Wariant mobilizacji przyjęty w przeprowadzonym ćwiczeniu należy do najtrudniejszych, bowiem nie uwzględnia okresów wstępnych i przygotowawczych, w których stopniowo i w warunkach normalnych realizowanych jest już wiele przedsięwzięć mobilizacyjnych, jak powołanie rzutu alarmowego, uzupełnienie wakatów oficerskich, rozwinięcie dowództw i sztabów, rozkonserwowanie sprzętu, przygotowanie jednostek do ewakuacji z garnizonów do rejonów mobilizacji itp.

Kierowanie mobilizacją w warunkach przyjętych w naszym ćwiczeniu wymaga wyjątkowej sprężystości i organizacji.

Należy podkreślić, że w czasie ćwiczenia nie odczuwało się tego zdecydowanego i sprężystego dowodzenia, skutkiem czego nawet jedna ze skadrowanych dywizji /olsztyńska/, po powołaniu rzutu alarmowego została przegrupowana na dużą odległość /na zach. od Bydgoszczy/. W realnych warunkach, armia pozbawiona zostałaby jednego związku taktycznego, co musiałoby się poważnie odbić na przebiegu działań operacyjnych tej armii. Fakt taki mógł zaistnieć tylko w

warunkach słabej informacji i powierzchownej znajomości sytuacji mobilizacyjnej przez Dowódcę i Szefa Sztabu Okręgu, którzy podjęli decyzję do przegrupowania tej dywizji na podstawie propozycji Szefa Oddziału Operacyjnego, który na znał aktualnej sytuacji i zignorował w ogóle mobilizację. Nie zażądano meldunku o gotowości bojowej tej dywizji. Zastępcy Szefa Sztabu d/s Org.Mob. lub Szefa Oddziału VI.

Dowództwo OW nie przejawiało inicjatywy w kierunku należytego zorganizowania dowodzenia wojskami w okresie mobilizacyjnego ich rozwijania i osiągania gotowości bojowej.

Doświadczenie wykazuje, że na ten okres czasu istnieje konieczność organizowania odpowiedniej grupy operacyjno-mobilizacyjnej, której zadaniem jest realizacja przedsięwzięć dotyczących mobilizacji i osiągania pełnej gotowości bojowej przez jednostki i ZT Okręgu.

Niewątpliwie, że szereg braków w tej dziedzinie powstało z braku czasu. Okres trzech dni na wieloszczeblowe ćwiczenie mobilizacyjne, prowadzone równolegle z ćwiczeniem w zakresie obrony obszaru OW nie mógł zapewnić ćwiczącym sztabom odpowiednich warunków pracy, tym bardziej, że w ramach 3-ch dni musiały być opracowane od podstaw plany mobilizacyjne od szczebla OW do PSzW i pułku włącznie. Nie oznacza to jednak, że nie można było i w tych ciężkich warunkach uniknąć niektórych ważniejszych błędów, tym bardziej, że kierownictwo ćwiczenia, uwzględniając realne warunki ćwiczących, nie żądało szczegółowych planów mobilizacyjnych.

Uzupełnienie strat w czasie wojny.

Do przeprowadzonego ćwiczenia mobilizacyjnego wprowadziliśmy eksperymentalnie nową, opracowaną przez Sztab Generalny problematykę uzupełnienia strat w czasie wojny.

Problem ten został w zasadzie opracowany przez ćwiczące Sztaby w postaci odpowiednich dokumentów. Nie można jednak stwierdzić, że problematyka ta była rozwiązywana w toku ćwiczenia z wszechstronną znajomością zagadnień organizacyjnych i merytorycznych. Na usprawiedliwienie słuchaczy można w części zaliczyć brak czasu na przestudiowanie doręczonych materiałów teoretycznych i dlatego też nie możemy w pełni ocenić pracy ćwiczących sztabów z tej dziedziny.

Chciałbym podkreślić, iż problematyka uzupełniania wojsk w czasie wojny, stanowić będzie istotną stronę działania wszystkich terenowych sztabów wojskowych i pionu organizacyjno-uzupełnieniowe

okręgów wojskowych.

O przebiegu ewentualnej, przyszłej wojny, decydować będzie na czas rozwinięte pod względem mobilizacyjnym siły zbrojne, lecz również ich ciągłe uzupełnianie w toku prowadzenia działań wojennych. Mając to na uwadze zarówno w toku dalszego nauczania w ASG, jak i w studiach naukowo-badawczych musimy tę problematykę w szerszym zakresie podejmować i uwzględniać.

Zakończenie:

Podsumowując całokształt przeprowadzonego ćwiczenia, pragnę podkreślić, że pomimo szeregu trudności, wynikających w znaczny stopniu z przyczyn obiektywnych /słabe przygotowanie teoretyczne słuchaczy ze względu na małą ilość godzin przeznaczonych na naukę przedmiotu mob., krótki czas ćwiczeń - 3 dni itp./ - kierownictwo ćwiczenia ocenia wysoko pracę słuchaczy ćwiczących w komórkach mobilizacyjnych wszystkich szczebli dowodzenia. Uważamy, że słuchacze w wyniku tych ćwiczeń poznali praktycznie wszystkie ważniejsze problemy, ^{jaki}rozwiązywane są w jednostkach ZT i sztabach Okręgów wojskowych oraz w WSZW i PSZW.

Ogólnie ćwiczenie mobilizacyjne ocenia się na dobrze.

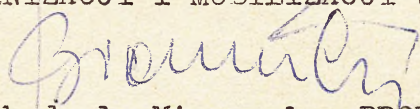
Zasób wiedzy teoretycznej i praktycznej uzyskany w ciągu trzech lat studiów i przeprowadzonego, po raz pierwszy w ASG na tak szeroką skalę ćwiczenia powinien dać dostateczną podstawę do pracy mob. dla słuchaczy III roku studiów, którzy wkrótce opuszczą mury ASG, a dla pozostałych słuchaczy do dalszych i głębszych studiów.

Kończąc to krótkie, uogólniające omówienie ćwiczenia mobilizacyjnego, pragnę serdecznie podziękować za solidną i ofiarną pracę wszystkich słuchaczy, pracujących w komórkach mobilizacyjnych.

Jednocześnie, w imieniu Komendy ASG i własnym pragnę serdecznie podziękować oficerom Sztabu Generalnego, Zastępcom Szefów Sztabów Wojewódzkich: Warszawa województwo, Lublin, Bydgoszcz i Zielona Góra oraz Zastępcom Szefów PSZW z tych województw, którzy nie szczędzili trudu i pracy w pomocy dla kierownictwa ćwiczenia w celu przeprowadzenia ćwiczenia na jak najwyższym poziomie i którzy w miarę możliwości starali się przekazać swoje bogate doświadczenia.

z dziedziny mobilizacji naszym słuchaczom, rozszerzając tym samym ich wiedzę teoretyczną i praktyczną w tej dziedzinie.

SZEF KATEDRY
ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK ASG

płk dypl. Mieczysław BRONOWICKI

Wydrukowano w 2 egz.

Egz.Nr 1-2 - dla potrzeb wewn.ASG /Bibl. Szef./

Wykonał: płk Bronowicki

Druk: E.B. dnia 19.08.1970 r.

Nr ks.masz. 046/Org.Mob.

